

He estat només dues vegades a N.Y. i sempre per qüestions de feina. La primera, va ser per assistir al congrés de la IFSCC (*). Encara no havíem ni imaginat els atemptats de les torres bessones. A l'ascensor de l'hotel sento que em diuen: *"Amadeo, sabia que estabas aquí porque N.Y. está lleno de químicos catalanes"*. Sorpresa! Era un dermatòleg argentí que em coneixia de la meua etapa de president de la SEQC (*). Tinc la rara habilitat de trobar gent coneguda als llocs més insospitats. I mira per on, això em fa certa gràcia.

Una vegada, a Amsterdam, vaig anar a passejar pel barri roig. Qui no hi ha anat mai? Vaig pensar: *"Si em poso ara a mirar els aparadors, em trobaré un conegut segur"*. Immediatament de pensar això, van aparèixer un grup de noies que jo coneixia bé. Eren d'una empresa catalana, que celebraven una festa d'aniversari de la seva seu central holandesa.

En aquest viatge vaig posar en risc la meua reputació.

Us ho explico. Érem molt amics d'un matrimoni català-holandès. Els nens anaven al mateix col·legi. Vam comentar que me n'anava a Amsterdam la setmana que ve. A la Paola, que era de Rotterdam, se li va encendre una llumeta. A aquella època, viatjar en avió era car. Em diu: *"Si anem junts, em surt el bitllet més econòmic"*. Cap problema per part de ningú.

Al mateix moment d'entrar els dos a l'avió, veig sentades unes noies associades de la SEQC (*) i també del CSIC (*) amb els ulls oberts com taronges. Anaven a un curs de la universitat de Leyden. Immediatament van començar a venir visites als nostres seients per saludar-nos. Imagineu quantes pupil·les dilatades. Cal dir que la Paola era molt agradable i per dir-ho en un idioma més semblant a l'holandès *"ein Mädchen, das zweimal hinsehen muss"* (Una noia que es feia mirar dues vegades). Vaig passar, afortunadament, la prova amb la meua reputació intacta. La Paola, que anava a Rotterdam, va tenir el detall d'acompanyar-les fins a la universitat i jo vaig seguir cap a Amsterdam.

Ostres, ja m'he embolicat. Estàvem parlant de N.Y. A l'últim viatge ja no hi havia les torres bessones. El viatge tenia un doble motiu: trobar-nos amb un client molt important i també visitar una fira de cosmètica. Anàvem la mestressa de la meua empresa, el seu marit, arquitecte, i una noia advocada, del departament comercial. Aquesta vegada vam poder visitar la ciutat

tranquil·lament. Un luxe anar un dia abans i tornar un dia després. Vam poder conèixer la història de molts edificis - el Lluís ho sabia tot.

El dia de la visita a la fira (jo no havia anat mai a un acte més o menys seriós amb sabates esportives...), tots anàvem amb sabates ben còmodes i se'ns va ocórrer tornar a l'hotel caminant i així veure quasi tot Manhattan. No havia caminat tant en la meua vida. Una de les zones per les quals vam passar era molt pobra. Hi havia menjadors socials al carrer amb molta gent fent cua per una mica de menjar. Una imatge diferent de N.Y. En un semàfor ens vam haver d'esperar. Al davant nostre teníem una noia amb una motxilla a l'esquena. La motxilla estava oberta i tenia un munt de bitllets a dins. Se'm va ocórrer dir-li: "Vagi en compte, doncs porta la motxilla oberta i és perillós". La noia em va fulminar amb la mirada i, al canviar el semàfor, va seguir, sense dir res i sense fer cap cas, el seu camí. Estrany tot plegat. Les noies són, diguem-ne, més espavilades, i la nostra companya advocada, ho va veure de seguida. *"Això és una trampa per veure si algun pobre d'aquests gosa ficar la mà a la motxilla"*. Efectivament. A les cantonades hi havia cotxes de la policia preparats per acabar la feina. Tota una lliçó de provocació. El fet em va impactar moltíssim. Com pot ser possible? Hi he pensat moltes vegades. Quan deixem volar la imaginació, el cervell va per lliure i et porta a llocs insospitats. No sé veure diferències entre les paraules "provocació" i "temptació" en tots dos casos es tracta de "incitar a...". La paraula "temptació" fàcilment et porta a escalar fins a espais teològics.

Poca broma, però, amb el tema traducció. En el Pare Nostre diem "No ens deixis caure en la temptació". És la versió amable catalana i castellana d'un pare bondadós que ens cuida. I quina és la versió en llatí? "Et ne nos inducas in tentationem". Quina seria la traducció? "No ens induïssis a la temptació"? Em nego a pensar que el Bon Pare és com el comissari del districte pobre de N.Y. provocant als més desgraciats.

Però... i si ens fixem en idiomes propers? A mi em sembla que tots ells tenen unes diferències força importants de matís.

"Und führe uns nicht in Versuchung" (No ens conduïu cap a la temptació). *"Et ne nous soumetts pas à la tentation"* (submetre?). *"Non abbandonarsi..."*

Sembla que l'Església reconeix que hi han traduccions poc afortunades de paraules clau en el Pare Nostre.

No estic preparat per una discussió d'aquest calibre. Jo em quedo amb la nostra versió, que em sembla és la més amable i que ara és la que es considera més correcte. "Incitar", "Induir". "Sometre" ja no representen lo que fa un bon pare, que es ajudar, no pas empènyer. La feina doncs del comissari del districte pobre de N.Y. ja no és afortunadament la que fà el Pare Bo. Ho deixem així.

No era la meva intenció acabar aquest relat tant diferent de còm havia començat. Però es que la trampa em va atrapar.

Amadeu Bajona - IQS Promoció 1968

Desembre 2025

(*) IFSCC. Federació Internacional de Societats de Químics Cosmètics

(*) SEQC. Sociedad Española de Químicos Cosméticos

(*) CSIC. Consejo Superior de Investigaciones Científicas